

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2955/2022
15.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Гордане Комненић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиља АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ивана Чудић, адвокат из ..., против туженог Клиничког центра Војводине са седиштем у Новом Саду, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1802/22 од 28.04.2022. године, у седници одржаној 15.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ, одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1802/22 од 28.04.2022. године, као о изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1802/22 од 28.04.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2011/20 од 19.01.2022. године, тако што се одбијају, као неосновани тужбени захтеви тужиља којим су тражили да се обавезе тужени да тужиљама исплати и то:

-тужиљи АА за период од 01.09.2017. године до 31.07.2019. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 64.316,75 динара са законском затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 17.574,56 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 48.072,43 динара са затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 12.702,92 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године;

-тужиљи ББ за период од 01.09.2017. године до 31.08.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 112.685,75 динара са законском затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 23.797,39 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 79.372,20 динара са затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 16.015,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године;

-тужиљи ВВ за период од 01.09.2017. године до 31.07.2019. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 50.997,75 динара са законском затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 13.996,29 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 48.072,43 динара са затезном каматом од

30.04.2021. године до исплате и износ од 12.702,92 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године, као и да им накнади трошкове поступка у износу од 219.104,00 динара са законском затезном каматом.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженом на име трошкова поступка плате 170.630,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2011/20 од 19.01.2022. године, ставом првим, другим, трећим, четвртим, петим, шестим и седмим изреке, усвојен је захтев тужиља и обавезан тужени да тужиљама исплати: тужиљи АА за период од 01.09.2017. године до 31.07.2019. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 64.316,75 динара са законском затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 17.574,56 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 48.072,43 динара са затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 12.702,92 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године; тужиљи ББ за период од 01.09.2017. године до 31.08.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 112.685,75 динара са законском затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 23.797,39 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 79.372,20 динара са затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 16.015,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године; тужиљи ВВ за период од 01.09.2017. године до 31.07.2019. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 50.997,75 динара са законском затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 13.996,29 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 48.072,43 динара са затезном каматом од 30.04.2021. године до исплате и износ од 12.702,92 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.04.2021. године. Ставом осмим изреке, обавезан је тужени да тужиљама на име трошкова поступка плати 219.104,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом деветим изреке, одбијен је захтев тужиља за ослобађање од обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1971/22 од 11.05.2022. године, одбијена је жалба и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о посебној, применом члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у јавним службама као корисницима буџетских средстава за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), са којих разлога је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље АА и ББ су у спорном периоду биле у радном односу код туженог и обављале су послове ..., са основним коефицијентом радног места од 7,34, а тужиља ВВ на радном месту ..., са коефицијентом од 6,83. Тужени је тужиљама у спорном периоду обрачунавао и исплаћивао плату, тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множио са коефицијентом радног места за послове ... од 7,34 и ... од 6,83, а који метод обрачуна плате тужени примењује за запослене од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама од 2001. године. Будући да је тако добијени производ, тј. висина основне плате, за сваки месец спорног периода био мањи од износа минималне зараде, тужени је тужиљама сваког месеца вршио допуну плате до износа минималне зараде. У спорном периоду тужени тужиљама у обрачунским листама није исказивао накнаду на име исхране у току рада и регреса, као посебну обрачунску ставку. Тужени је запосленима последњи пут исплатио накнаду за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, као посебну обрачунску ставку, у јуну 2001. године, а након престанка исплате предметних накнада као посебних обрачунских ставки, тужени је свим запосленима повећао коефицијент за 3,17, при чему никада није објављена структура тог увећаног коефицијента од 3,17. Висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора тужиљама је у спорном периоду утврђена на основу налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбене захтеве тужиља и туженог обавезали да им исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду утврђен вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент саржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судови, у ситуацији када је тужени тужиљама исплаћивао минималну зараду следи да тужиљама није исплаћен топли оброк и регрес, те да је тужени дужан да им ту накнаду исплату у износу утврђеном вештачењем.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Закон о раду у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачка 4. и 5. члана 118. став 1. тачка 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду

трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, Аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета Републике Србије, Аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за

коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

Тужиље су запослене у здравственој установи, са којих разлога се на утврђивање и обрачун њихових плата, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, то следи да та одредба посебног закона искључује примену члана 118. став 1. тачка 5) и б) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова на исхрану току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 106/18), као ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19 и 58/19), нити претходно важећим Посебним Колективним уговором из 2010. године. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду тужиљама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њихове плате, тужиљама не припада право на додатну исплату накнада ових трошкова коју тужбом потражује, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом члана 416. став 1. ЗП.

Тужени је успео у поступку, због чега су тужиље обавезане да му накнаде трошкове поступка у износу од 170.630,00 динара примене члана 153, 154, 163. и 165. став 2. ЗПП. Туженом су досуђени одређени трошкови који обухватају састав одговора на тужбу и два образложена поднеска од по 9.000,00 динара, заступање на пет одржаних рочишта од по 10.500,00 динара и састав жалбе и ревизије од по 18.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката и на име судских такси и то таксе на одговор на тужбу у износу од 19.390,00 динара, на жалбу и одлуку другостепеног суда у износу од по 17.870,00 динара, док му нису признати трошкови на име таксе на ревизију и одлуке по ревизији, с обзиром да ове трошкове није определио.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**